

...vót emmiatt asztá...

EÁ: De...valamilyen maskarás öltözék nem vót?

MÁ: Nem vót, nem vót semmiféle maskaránk.

EÁ: Maguk korába nem vót má?

MÁ: Nem, csak betlehemesek vótak, izékor...

EÁ: De azok máshonnan jöttek!...Betlehemesek...

MÁ: Nem...itten is vótak akik fölötözködtek betlehe...

EÁ: Egy pillanatra, most még a Lucázásná, akkor előbb...a Lucázás...na most beköszöntettek ilyen házakhoz a Lucá...?

MÁ: Nem, nem köszöntöttek be, nem, sehova!

EÁ: Csak végimentek?

MÁ: Sehova, csak mentek végig az utcán és...csörgették a kolompot meg a csen...csengőt. Ez vót az egész csak. Ez körülbelü egy óra hosszáig tartott a ...

EÁ: Ilyen...durroztatás is vót valami...

MÁ: Hát azt gra nem emlék...csak ilyen csengőre meg kolompra emlé...

EÁ: Mikor a...a lukas kulacsaba ilyen izéket tettek...

MÁ: Ja tudom, gyufát!

EÁ: Gyufát!

MÁ: Igen, igen, az is vót azér. Igen, igen, azt is azér csiná...

EÁ: Minek az emlékére csináták, nem emlékszik?

MÁ: Nem emlékszek rá gra, nem emlékszek rá gra.

EÁ: És akkor, nem kaptak semmit akkor a gyerekek...

MÁ: Nem, nem, semmit nem!

EÁ: Csak végimentek az utcán...

MÁ: Csak végigme...igek...

EÁ: Az egész falun?

MÁ: Az egész falun. Egyikbü...

EÁ: Több banda vót, ugye?

MÁ: Több banda, minden utcából külön-külön! Meg úgy, hogy összeverődtek aztán, mikor má úgy összeértek, összeverődtek mind, aszt akkor csörögtek!...a csörgőkkel...

EÁ: Ez má este vót! Mikor má szürkület vót...

MÁ: Este, mikor má sötétbe vót, má sötétbevót, igen. Kezdett sötétedni, akkor átak neki ennek a ...dolognak.

EÁ: Igen. Na most a betlehemezésre...az mintha úgy emlékeznék, hogy a b katolikusok gyüttek ide betlehemezni, nem?

MÁ: Vót rá eset is...

EÁ: Kemencéről?

MÁ: Kemencéről vót.

EÁ: Itt helyből is vótak betlehemesek?

- MÁ: Vótak, egyszer a Hencel/?/ Ádám vót egyszer betlehemes...
- EÁ: Igen?
- MÁ: ...fölkötöztette hárman, vagy négyen betlehemeseknek...
- EÁ: És akkor miket? Ilyen bundába, vagy hogyan?
- MÁ: Bundába!
- EÁ: Kifordított bundába?
- MÁ: Igen, kifordított bundába, de én nem láttam őket, csak mondták, hogy voltak...
- EÁ: De hát ők mondták ám ott szövegeket, meg ilyeneket...
- MÁ: Mondtak hát! Gyere be öreg! ...he,he,he...
- EÁ: Igen...
- MÁ: ...ilyesmiket...
- EÁ: ...és akkor bement...
- MÁ: Bement, aztán akkor...
- EÁ: Azt má azthiszem, hogy a szomszéd falusiak mintájára csináta...
- MÁ: Lehet, hogy abból...arról vették...
- EÁ: Itt nem volt szokás...
- MÁ: Itt nem volt szokásba, nem...
- EÁ: ...régén, csak úgy egy kettő megpróbálkozott?...
- MÁ: Igen, igen, csak megpróbálkozott vele.
- EÁ: A Hencelék?
- MÁ: Hencel Ádám. Má meghalt.
- EÁ: Mikor, mikor lehetett, amikor ezt csináta?
- MÁ: Ööö...még eső háború előtt!
- EÁ: Még előtt?
- MÁ: Első háború előtt még!
- EÁ: Még előtte.
- MÁ: Igen, igen.
- EÁ: Hárman vótak?
- MÁ: Hárman, négyen! Hárman, négyen.
- EÁ: Nem vittek ilyen betlehemes kis építményt...itt nem vót, mertugye az katolikus szokás vót!
- MÁ: Igen, igen, nem volt ez. Még első háború előtt volt.
- EÁ: Azt má nem tudná emondani senki, ugye?
- MÁ: Nem.
- EÁ: Nem.
- MÁ: Mer ő má a háborúba rokkant meg...
- EÁ: Utána má nem is...megszűnt ez?
- MÁ: Teljesen megszűnt. Teljesen megszűnt ez má aztán.
- EÁ: Hát a ...mit akartam most kérdezni hirtelenjében ...a "szentek vesszeje", mi vót ez?

MÁ: ...he he he....

- Vágás hallatszik -

VÉGE A SZALAGNAK!

Perőcsény

EA: 1978. december 29.-c, Perőcsény,

Adathörög: Melus Ádám úr.

... - közös hallgatónk -

... úgy ott hagytuk el, hanem inkább felőle, mi-
has viszonyt a János ... való a csomópont, amit
e hagyott ...

TA: Igen ...

EA: ... autó az háza mölt?

TA: ...

EA: Az melyik ... ^{hova} ... hál felőle? Tíz unok-
ta, hanem egy tanulóval megadt kécsigittik, azt
főnyerő a csomópont, a viszonyt, eddig miként
szélesített a földes ...

TA: Joo, akkor ... akkor az ott, mikor miként talál-
hozni ... ? - ha, az egy nagy város ...

EA: Bedroain? ...

TA: Bedroainban egy munkahely ... ö ... ö utam min-
dig int, hogyha nem vagyok a helyszínen
megelőző, akkor Bedroainban elvinné erre a
a levelem fö, az egy munkahelytől ...
keményen mikor én ott ... ott megbeszéltem ...
han, hem, hem ...

EA: ... akkor az csomópont állítólag nagy elvitték ...

TA: Elvitték, ferre, hem elvitték ... de akkor meg nem
szélesítettam vele, mikor elvitték dokumentum, mert
amikor emeltem Bedroainban, hogy meg megbeszéltem
am felőle ... hódítam a munkahelytől,

ünni melu - e faldja, ünni hel von, ost wendje
 öppen signos mint hi tö em unalidow upo joluber,
 de ... elyem ndurekhet deni. Kändörem, nun khet-
 ne wde beüri, kellefomen wde beüri, ost wendje
 de khet - ost wendje - von peure? Minda, peurem
 wieren. Upge arontaeu, charueltoem, ünni minner
 peurem. Hdat ohera wde khet wde beüri, anowen.
 Almas ... inhdto adoke magdowak upo ainet, ahol
 Inolan, hel von - anowge - irjen nehi ei
 alwa eljon ide, ahol megbeüitok, ünni eppiti
 kinnesek arateni, ünni aratowon, ettan jo jirel-
 nek. 4 dollot ou napri ... keire ösnerahdrei, 6 dollot
 pedlig ou esplerei jiretnek. Hdat woge est megbe-
 neütk ünni khetbe ism.

EA: Igen ...

HA: Now artda unkar ... hoggan is ...

EA: Now wost, byöth-e a Jönde? Vögül rihent
 wde talkhorui.

HA: Ja, intam nehi luelü, eunit odadotü a un-
 kachöwetiho ainet! Ittam nehi! Egy kanatowunul
 wöstak ünt, ünni wog ünni wömas elhüldotok
 a luelü, hönapitowunul wöstak, ünni megiekerik.
 - tenek nem: chegekerik. Ünni ekerü meg! Ittam
 nehi wöwike luelü is, ora se ekerü meg. Es ahol
 a ... a formerek, es gondok mö meitok ar em-
 berket ösre, ... unuhdow. Enne a unuhahö-
 wetiho, adine en is, ahol kereken a Jöndi,

Jönös dögort. Hát artón... nem jött meg a
világos apja. Egy önkéntesülk eröl a barátom-
mal, elmeppünk ~~ha~~ epfitt^{ki} aratnyj, ha epner ö
nem jött, hát nem jött, nem találkoztunk akkor
artón.

EA: Ki volt ez a barátja?

TA: Egy barátja megzei...

EA: Barátja megzei...

TA: Barátja megzei...

EA: Na, artón valószínűleg unalmas mégis hittem?

TA: Valószínűleg, hiítottak artón barátját, mind a
hittőshet egy mese arról. A levelet ösre...
aratózer adott a levelet kaidobóta, miik csak
a levelet veltük ösre... Na artón...

EA: — vágyó hellestrik —

EA: Lilit jlytati!

TA: Na, alig dögortunk egy 1-5 napot a levelet
váltuk ösre arról a barátomról, ő megjeltege-
dün. Olyan kicsy lett, ha a gondómmal ke hellest
ötöt binnnyj a kaidobóta. Bebejen. Eü csak
mogyom mondatam. Ugyan het zep aratati, eü
csak mogyom a levelet veltünk ösre, de nem
györtém ösrevalmü a let zep iton a leve-
let, cypedü

EA: Na is akkor mi történt?

TA: Akkor artón a gondómm unidles este beament
elü a unubahírvelitö^{ka}, talólgem unubahír,

morra ki rehem segyitiget, ~~de nem~~ ...

EA: Igen ...

PA: ... De nem kapta! Egeri kelte bent jdtu mindig,
nem kapta! Ei mondta az a certora azt mondog,
nao nem gyntor te - angyra - es odarba - ana-
gra. Ma etem mondaton de hiten ma mi -
din ... oha, oha mennel te es jarmerek va-
merelny' ...

EA: ... nice munka ...

PA: ... nice munka, oha mennel te roboronji es
vdratta, meg postot oha vesik ki, az es
mikedu^u szombaton de latna, te kiud volnak
es vdronap, meg jottan ... So ohton - angyra -
nem gyntor te es odarba? Mondom kemeketek en
in. Beuten es koerba, beut kemeklot es munka-
ho roti to'ho, mentuak megia orok, ma na mem-
hat keser ... munkot keser, van hapjon. Olyan
moran' aatal bot-mojnem, mind es honyhai - es
munko ho roti to' es az parte ketet mindafok, to' to
nyelben, en gel, amerikai ... vagy angolul, francid-
ul, magyarul, to' to nyelven ketet, o bent ... It
es aatalnak es hi no jelin, mind meg van az
de tolon vdrak es gondommal. Az aatal ism tot,
es kin kem em mehe, ugyem'an mind most - e,
es eh meg es ketet. Hlat oha ism to' nyo ho-
to'k, ism es aatalen - e, ilyen magos postu luel
tot etam - e. Mes oha nek nem tot hiten bele,

meg es gondolat, lelfemen. Hat, el is mentem
 haza, es gondoltam, gondoltam mindig esengtem, az
 o gondolatok, mert halta, hem hie' van, meg
 sot neki mondva, meg sot' odon a cine, esengem,
 heideri, anonyos, hallo, van itten - anonyos -
 egy nagyos ember, jomik bolit' nevu? Azt mond-
 ja' az illit' - anonyos - van! Hied az lelfem! "
 Odalita es telefonho, ostan kellehol az ... na
 a vilnes apja - anonyos - hallo, hallo no'ger, te
 vagy - anonyos - no'ger? Mondom en. Hat hem hem
 honna berita? En meg az ottam neki legaldto
 roso hem to'valodot, mondani Galgali'kol! Galga-
 litie? Hat mi az jene vit' anonyos? - anonyos.
 Mondom, hat intet ukem, hem joi'ek Bedroviaie,
 no'ger az to'valodot, egyiti kell menjuk aratugi!
 Hat ... de arton nem joi'ek mondok - het kulet is -
 intam! Hat en nem kaptam az kulet se & meg, ^{anonyos} semmi-
 leli kuldemelyt nem kaptam - anonyos. Hat mon-
 dom en am nem tehitik! Hat - anonyos - te kel
 valam? De az do'bb is merotam, Galgali'kar! Legaldto
 roso hem van odas, digon to'valodot, mer nagy dim ka-
 mondak nagyjan!

FA: Igen, no?

MA: ... didt te-mondom - hal nem? Anonyos es ...
 (veset!) ... Red ... Re ... Red ... (mivet!) Red vor-
 idba! vanyali-anonyos - k miorra, vany bilame-
 kes, ma ... di'lonet'et! En meg mondok hoitma!
 nevut! ... t'ha arton o'nt, meg o' is, meg
 en is!

EA: Kõnel sõtkak eegundshoz!

TA: Igen (nevet!), kõnel sõtkak eegundshoz!

EA: No, arv uni hüt av vésé?

TA: No, artda alhas bene'getunak, meghmendatum nelá, mem it a, ~~hész~~ itt a, kúf erod (1/2) náhom, itt a hóroni úvelod is itt van náhom mondan, (nevet!) artda alhas údunops elmentúnak arat-nyi, meghmendatum erór idó agút be, mem díz óra fél, unid unid is, meghhoz esik av eró, artda hó hót av aratúnak hópyni, mem aratúnak tunk. A hóblának a hórepin ót av nórav is- talló! Odamentúnak, hat ót árórógúnak, me'uge- lóctúnak, upse, ... hat ... eegnez elyon jó tóval- hógnak, unid ide av pínán, ^{nyu} talda meg hóvalótóvá- edtom, mem egi hóvas jón. jón, hat hóvas, hat fene gondót ná, mem hínada. jón, eegnez enak ododell íny av ... av is tálló elíbe elíak. Flór itt romúnak? - onak- gya. mondan igen itt. Flór mondan, mem hínatúnak meg, mem...

EA: Es a Bólint vót en?

TA: Az. Az, Bólinomak av apja. Bólint, igen.

EA: Flór av telefon bene'getés alapsida meghvalótva meghát.

TA: Igen, igen, igen! Flór óratk ... (nevet!) ...

EA: Hav ei ót mondat av artda ó, mem?

TA: Alhas artda peme, mem bene'getunak, me lóttak, hópyni unid idó av hínatúnak, mem hóvótó lehenen aratúnak ... ó... mondan av gondódnak, mem unyon be ó is a hóvótak, meg unid is hínatúnak, av hóvat

ntóma hótótúik a kóori utáin éi mégy tótúnik, (8)
nygy mentúnik csak, meny or hó is ovér Indjén trappó-
ni.

EA: Igen.

TA: Arda nygy ékértúnik mára. Péterre, nem kutórá má-
bónik vót nygy, a máháráknak ottan jótúntúnik
as emelétre, emelék vót as mábánik, jótúcentúnik,
or hóvót behótóte or itállóba, aáltúnik neki enni ...
mínk nygy ottán jónu behéjétnik, dótóltórn
veki as kúfént nygy as levelet is. Igy ottán, igr
lett, igr faldórtúnik órnóze (nevd) ...

EA: Na éi oras g, régút hon mávóltúnik? Égónútt
mávóltúnik?

TA: Ó kóori'k gárdóná' dolgoróú, éi is mávó'k gá-
rdóná' dolgoróúnik ... igr arda'

EA: Tovóbbra is?

TA: Tovóbbra is! Igy ottán képtóntet 20.-du kécsé
a hó, ómnyjén kécsé, nem nem tótúnik ócépélú.
Hó arótúnyj nem vót, de ócépélú mágyon sál vót
nygy as gárdóknak! Mágyon sál vót nygy!

EA: Oan horda vón ottán? ...

TA: Oa, horda kécsé a hó!

EA: Igen?

TA: Igen, néhóze. Hórdón képtóntet 20.-du kécsé as
hó, éi nem tótúnik ócépélú! Hóit ólig ótt vótúnik
nygy 3-4 napig csak vótúnik, nem máj'd ócsély
élen nygy a hó éi ócépélú várn bódoni, de nem, nem.
Égónútt jón ké as gárdóná', arórná, em bérek - arórná

gyer - nem bñnem - aherre - uen dotom, hen nem
lehet erépelni - aherre - nem bñnem ha el is vannak,
hijintem ei elrelettik - aherre. Ott as ... csak ... elne-
metik aherre. Hát jó van - uenoltuk - ha jó van, has
vines más más, hát aherre el höll uenentük. Igen, ertőn
uendük, hen ő bevir bñntük a uendük, hocióval.
Be is vitt bñntük a uendük...

EA: Ehen as hñrethökör?

TA: Nem as hñrethökör... uendük. Bñntük bñntük
a uendük, de uenentük a uendük, de uendük,
uendük... uendük hñrethökör, uendük uendük...

EA: Ei ett mi történt?

TA: Aherre ertőn bñntük ett uendük, ett as ... en-
hñrethökör a uendük, hen is uendük, csak a herre,
ett en, aherre aherre jütök, hen elnevetik ei, elne-
vetik hi ei as bñntük meherre, as jögör.
El is uendük, hen is bñntük uendük. Ök is csak uen-
uendük a gendük uendük, hen uendük...

EA: ... ett is hñrethökör...

TA: Ott is hñrethökör, ei önéki is ott uendük a gendük,
hen nem bñntük, has hñrethökör is as ... van el is
uendük ott hñrethökör uendük ei nem bñntük has el
is uendük. Hát aherre ertőn öhöt is hñrethökör a
gendük, ... ei öhöt is ... uendük ei is bñntük a herre-
has hen ök is, be is vitt bñntük a uendük.
Uenentük a herre, aherre uendük uendük
uendük... elnevetük, ő is uenentük jött.

EA: Hoz itt uendük uendük uendük...

TA: Uendük, uendük aherre uendük uendük, igen, uendük uen-
uendük uendük aherre. Ott ... bñntük - uendük uendük

Jóshögstunni er vörðun, þeir eru þessu fögru...
erri vöf, orlofmenningi...

EA: Múshat kersttek?

TA: Kerstunin, de kem hlutun, mer erétt ... hó, nam
hó vöf! Þútt munuðar uppe' áttal nam vöf, orab
or aróttis, erp líu létu róna, núðs munuðar nam vöf...

EA: Hát orí er vörðun meigs, hát ornuu mi orúu-
tok? Hoggan jettok munuðar?

TA: Þúg'is vök orútt! Alig ét vöttuk 2-3 napis,
kem jóshögstunni er vörðun, áttal orúttu er rögur-
luku vöf ornuðar 3 elvíg hoolifogly. Þúg'is
kerst ornuu ma'. Eppur, miher kerst vöttuk epp
huljare'ge, ét vöttuk ... 25-30 orok is, elygu
hoomuðar vöf, ... beuu... ét vöttuk miuk is, e-
uk or ornuu ét hómivettuk or embet, epp munu-
hahómivettuk embet vöf e is! Ornu. hoomuðar ^{nehik} hoom,
hát þú t'line brítanít vohik munuðar, ... er ... ríhóu-
gan, momey ríhóupak vounuk aras is eppur ríhóuðar,
kem hófugótt orúttuk, kem er ... momey hó
ne leppje be er vöttuk. Upp ... földfíndra fír-
nak hohokot, is orokot jingjak meijel fírútt.
Hát orúttu munuðar er rögurum vohik, kem miuk
nem-e munuðar e hómur, meijaruk. De hómur
~~eppur~~ elpju hettuk t'ik is, munuðar er er
munuðar hómivettuk munuðar, elpju hettuk t'ik is! Hó...

EA: Be is dök? hoomuk is?

TA: Ternuðar! Já, vohuðar elpju hettuk, ornuu
hómur rögur Gáður leppjebek it or dloomuðar,
meijel er is ét hohok, meijel t'uk er jappet is

ahas antom meid megnah. Myg is oit. harnaf
 reggel b'adras hie oterk or dlemisron o is od
 oit, megobototus or jepsu, ei ohas anto's elindu-
 tuk. mentuk, deputo'a l'as oit, hem or helym-
 ne s'herthuk! Peror somof nio nem neltuk un-
 kott vehunk, de o' o'u menden, or illto' ah-
 elu'o ohas beannuhot, hem magri h' deldit libe
 keseni, h' dellarbit l'dellone l'fognak kentra...
 hem magri h' deldit lehu keseni! Holt or fene'het!
 l'ukas rappe kihapstak or nemamot, ~~or~~ elue-
 tuk dolgorui, oelig oit em 10-12' antis fold,
 or foldon or totti mind hoves oit, hoves oit, nem
 libitu' fironji, fironji... De'lig nem tudtuk
 annyit keseni, hem or kentra eleg tu' vana!
 Holt ^{partu} mink o'mebekethuk bolomom hem tovot
 nem megnak dol... Mas nem kovituk or fire-
 teien. Elmentuk be eb'deli, mink elyut or
 l'asa, anto' eb'dido'... elmentuk ki... nem
 mentuk ki, or totti'ek humentek or oronok,
 mink nem mentuk ki, gyun be egyhet or or
 aambahonvetho' ah' h' oit mentuk, ...

FA: he' nem nemek....

MA: he' nem mentek dolgorui? Arie, met orientad,
 hem magri h' deldit lehu kesenyi, ei nem here-
 ntek semmit! Kentra se berethuk myg, de'lig se!
 Vagy kovita, som elmentuk! Holt jo' van meny-
 tek, de o'u ohas firon'ek myg or atiko l'tse'get,
 ha or... annivel idehonvethok!! Dehuk mink
 firon'ek!... Igy antom (nem) o'mebekethuk,

arsta ete hapstunale unindant! Arsta arhar joluetuh
ov belmij'oi'nhot unind ov lidoman, unind etj
maggaroh, unind etj'otunul, ar orrosh ete unind-
tozh! Mentuneh, mentuneh, olig mentuneh eyn j'et
billemeteh, j'ot etj hodo. Kideroh, hem hodo me-
gynah. Ide meq ide. Liphoreletbi odont unindtuh
rehi... Ide meq ide. Nov, u'ly eteh j'ol! Besi-
tuh ov hooiboy, bewit hem h'ot outa ov his
bdrosboj, som joluh...

EA: Ar melyik? Nem emlekerik melyik vot?

TA: Nem... nem emlekerik melyik vot...

EA: Nov, arsta mi tortent ete?

TA: Omnoan arsta... ~~aha~~ ementuneh epy marik verosta.
Danotou. Arsta etom mo' hi rotak ishdolva, luom
- mo' id vot arhar upji, ho, mo' hi rot - hi rotak
ishdolva, luom ide leht erdei unuhdoo, meq
omnoan leht erdei unuhdoo menyji, h'ot arsta
iam...

EA: Ott mo' i'lyen esdoses vot?

TA: Nem, et meq nem vot, idoreletbi rehen votak
esdohk, csak... itten korveth'it, unuhdoh-
rehat meletk osre. Arhik ma' nem duoltak a-
rotayji... Aj.....

EA: Art ementek esdo... hi'kerucl'one, j'aki kerucl-
l'one?...

TA: Dadojnak csak meq....

- b'ig'os hallatnik -

TA: Inneen mentuak Winnipegka, Winnipegbe ...

EA: Igen, tudom hol van ... igen ...

TA: Igen, Winnipegbe mentuak, ett ki vótark minte
iskolaa, hanem uellek, vótark, melyik erdőre
mennyit jirenek is mennyire kemil ors uti költés
oda. Fenne másik a leghöveltoi vint vólatatottak
mes levezetbet költöt jireni uti költésge. Tehát Win-
peg... Kenorábor mit tudom en 100-150 kem csak.
Tudta unottam is os kikapu.

EA: ^{Igen} Az körül van az ...

TA: Igen körül van, Kenora Winni ...

EA: Odamentek?

TA: Odamentek, hanem magy odos megyn ... odos her-
tunk utalodant megd ma or esbo'gordalóg-
jöl, hanem odos mehituak ki udsonap reggel ...

EA: El is mentek?

MA: El is mentek, de mentuak ki or erdei unu-
kóros, magy mi jóa ki belök! Ellmentuak
allos os vótark Kenorára, hanem magy udsonap
reggel - este is kertuak meg nyje or ellomóros,
Kenorára - hanem magy udsonap reggel biruck ki
benntuakot hajóval. A viren. Az erdei unalhos.
Holt akon megis kertuak allos os vótark, Kenorára,
este magy kemón vót, 9-10 óra vót magy akon, vót
vót, meg minden, holt ... kóros menjük, nem ki-
dunk okóros mesni ... os hajó csak reggel
& akon meg! Akí viren os unalhosat ki! Flát
mindem itt allos or e'ü, el or ellomóron,
itt ... megvótak os reggel. Holt egyen jóa te

velle een vanda "polic", hedi, quem lover utomuk.
 Hdat nem utomuk schova, avok odog'ek a ruzeli
 ... hujot, quem noyd avon kimeguzek avatuzi. Lu
 fozmek an igavolovuzi. Lutoctek nekai ... ahenu av
 er vandbe van, de budjok, quem it' e'ij' el nem ra-
 bod seubinek se oludni! Hten vork av foztoz-
 hodhoi, aki e lightholebbi vorotak neqen sala-
 hova, vony utomik. Tehot it' nem foztozhodhothk!
 Hdat volokhorav menjetek! Hdat niva perunk, ~~te~~
 *liarvottuk *hdat nem sek pelu nirk od' av hite-
 avto ... hdat ahenu av it' nem foztozhodhothk.
 Hdat ohar mic'indjuek? Mic'indjuek? Eyzhet
 foz te egy udvrik vanda is, avov ok benigetnek,
 eyzhet avzenen av ot eyzik ... Indjotok mit? Att
 meg it', menjetek eren av utoda - ahenu -
 ott avnunk av turotoke, mondjotok meg nekik,
 quem unuk huctiuk oda tiktetki, adjanvak
 nektok av e'ij'ere haldat. Ant ohar vaj regge
 nekitek av hajdvad kifeli, av avdore. Hdat nem is
 vdt, meghevestuk av turotohoi, megmondtuk
 nekik, quem mi av helyut, hdat jo van, jekudjeteke
 le. De e'ij'el upzi nem haktuk olunazi, a... eu
 vrendem av rogerovok, "Te - vrendem - av fozoi
 itt vora dm etbe meg etbe av vavastov, a gyarba!"

- EA: A Lardai Lojos apja?
- TA: A Lardai Lojos apja, igen! Magyhem meg is halt
ottanuk...
- EA: Igen ... ahivot vora fejnyhis is ...
- TA: Igen, igen ...

Art mendija... hat mondum it'oua du etbe o
 vdoarba! Te - mondum - nem berestik meg? -
 diel ornem berestik. Hott berestik - arnyen -
 fokelunk hardtba, ovt' nyherestik uti - amen -
 gya. Hgy is vdt, foketunk hardu, ... meptaldtuk
 or gydoni, papirgydoni, hat onto, aritunk, ben
 ottan isak nem ova mind adunk, nem min -
 den gyot' kutien ova beritve, ker'kel, ettan
 nem vdt ker'el, ova marbandon vdt minden,
 marbandon ker'el' bennem a gyot' minden
 helyre'gebe! Nem vdt kapu, nem kapu nem vdt.

FA: De nem terpen febudai,

TA: Nem terpen febudai, igen, nem terpen febudai!
 Arta edeklo'dtuk, unuden irembe keme -
 tuk, p'ne diel is uent or gyot', bementunk
 or iremekke, nem nem - e ismernek ettan em
 meggyes ember? Nem ismerik, nem ismerik, nem
 ismerik, tott helyen vdtunk. De ... minden em -
 bernek vdt em ker'el'ja, ohol or ofut'ette
 te hollot' velik... minden ember unuhid'nak
 be hollot' uneni or epuletbe, unuden embernek
 vdt em, unit' tudem en, ilyen kerom' ker'el'ja,
 unid or unim' osel'nege, meg kerandja ~~o~~
 a ... unuden embernek megvot' a no'nyja! Es am
 has ~~o~~ unuhid'ba dlt. orem kement. te hollot'
 helye'gemi, unihet' kij'it' unuhid'ba, minte!

FA: Lunt' detoldta... igen...

TA: ^{Hott} Iken en nem luttan arlot' en ilyet? De ettan
 ma' o'la, o'la or vdt!

Hdt ostda, ... Fe anendrom dlijn ab arey i't en a
kapubas - e, hdt las vom jor unuholbe, vom nem
honorifi. Begre und 8 e'a wdt. Hdt j'o vom, de
uégiswark nem gyo' rke ad adom, gzentek wa',
pzetink and, oherne, mer hdtlas uéhiswark
ov hrejot - oherne - gzentek wa'. f d'j'as méj
e'm h'w'at, o' ma' ment omjine miubl e som
ne'd ados, ma' em e't omjine, hum ... gzeve
ma' - oherne. Zin méj de ... eljorun h'w'o -
dowas mentem ...

EA: Valoemi nigta, kem ...

MA: Igen, igen! Alnem epyhes ... w'oj'as méj! Eyyner
bérek hdtor, uem embe' dli' other ov ... epi' h'ba,
ahol te h'ott' uemni ov e'p'u' l'be, ahol ev
dodt ... luyomottok ...

EA: ... lepese' keltik ...

MA: Igen, igen. All e'm embe' ... " h'alo' - oherne -
yon w'om vom jop? Ah'atok delgorn? Hdt
wondoh, o' h'omak! Ne' gzetek w'ina! ... nevet ...
mi'nd e' h'et'ea w'ina' mentuak ... nevet. T'o' l'be
u'ahet ... u'uh'ar ... nevet ...

EA: ... other uingwa' neyel ...

MA: Alnem uingwa' neyel! ... nevet ... ndorri um -
h'alo' e'm j'it u'be'ant' h'ot', ferne h'w'a' be'ant' h'ot'
ov inod' e'a, f'ot'it'ek ov adobohat, méj rot' h'bi ...
amit h'ott' i' gyes ... eriden ... other ost'ow e' g'it
ov s'acht' h'ob'be, k'ém' n'be' w'at' h' e'y - e'm, lep'o' tot',
ost' h' e' w'ert'et' ov t' h'bi u'uh'ar' h' h'ot', ov g'z'and -
w'at' h' d'tu' uk e'm w'om s'd'con ... adow' h' be'ant' h' -

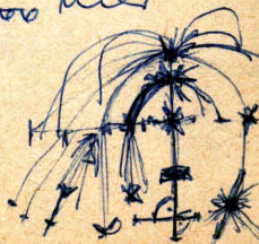
höt... Hät vortdu oher ott vortuk. Hät vortdu ot
 bene'getinuk, unuk vah uffz mozzam ... huten ...
 nevot... Onton eyzkes emy Mlovok umher, de jd
 ov ey'ja forte ov mozzam nober... mi mozzam
 mozzamok? - anemne. Menden, avzah! hogo -
 nütuk, huy ney mozzam not is letu halan! ...
 volaluel tnduk beneh ... nevot... hät ontu
 "Igen, avah vortuk!" Et unuk herderstut huy
 nem - e ismet o iten emy mozzam erbat, löre!
 mozt. kmerem ldrdt ^{pysemne} ismerem, manzen jolis merem
 - anemne - mozt ejel dolgorot - avsemne - avu
 odalharov alrik - anemne - mozzam - anemne.
 Hät herderstut, hem hem hletke erbi wegzelding,
 ovuy hereluzi voh. Tadjotok mit - anemne - it
 von hörel av "Möl" av unuk - avsemne - it dese
 vestek - avsemne - kengeret, kolbderu - avsemne -
 es negmozzamderem mere meijetuk, emy fehe
 ldrdtov von molldrom avsemne. Iem av hot
 umher, jo forte ov mozzam not ovot. Huy is ot,
 eljot av det beumentuk ov unletke, vortuk
 kengeret, kolbderu, mentuk edve...

HA: ... evet horte, igen ...

DA: ... heretuk, igen heretuk av ldrdt.

HA: S mollduk av ...

DA: ... ra! Beuzgunt av elro fehe ldrdtov,
 minzen it emy manzen molldrom. Minzen. ldrdtik -
 ho, minzen. flomollikho, minzen. Alig ov mer
 etten totfile minze konnuk av ldrdt

Jettae, eppich jehel, uderik sdrza, harnendie wtd
 hegechik, kmit tuden ei, helz, ... igen ... owei a jehel
 hiderakot herestik osak, mer wot mendtoke, hem
 or jehel hobbas vom. Holt ontä ... mensches or no -
 ger, gyzere ma - arnemya - mer epyun or emy
 dzo, ontöb unakdte höll dazy! Verjybi meg,
 ettam vom emy jehel lido, meg mendem odas
 emepyn...! ...! ...!

#A: ... ei ar utolröba megladlök! ...
 #A: Holt, luen ... mesit ... odas bamentuk, mepyrak
 or ajtösa, hdt or ajto' rdwa wtd, gondolok,
 hem ö mest olnik upris, gondarn en meg esat -
 leg a wdrotas von bewaröningi, oem walouni
 ityemü ... re gondolotuk. Hdt ortom or wito'
 be woti rdwa himen ... mer or ütteste kimentan,
 ortda föhötatöam uelä ... "Löwö!" Ipa or ... -ö
 meg megholletta!

#A: Bent wti a wabokta!
 #A: Bent wti or wabokta! ... hevet ... hez ki ar otla -
 kren ... arnemye ... hevet ... "Holt tik hol ja'itok
 itt? - arnemye, "Hdt Fejed heremük!" - mendem,
 Gyde ... gydsow kaputuk unakht ei me ... osak
 vom em tot ember mandte, hem hdt itt wem te is
 maldarba. Are' mest all alott megherestik, wamis
 el'didi' alott. Hdt of d' von - arnemye - ~~mege~~
 abas uppe a gya'ba kaputok unakht? Koptunel.
 Now - arnopya - otka mejd ei meghes'itun or
 gardarnoyounal, hwarapyn, woti ement or bod-

ba, on uraltse - ananma - bevdadivodugi, meid
megberikem vch, men este idogzesel hi is mallekora
mert noi it lenth - ananma - . Hal van a kolmi -
jak? Men efuh a hi valto'kna! unarant! ... khat...

EA: So'val riherit ett mallekt hereni ...

TA: Riherit, ri ... na varti "kha-ananma - este
ottohopyjotek a unuhot, veng'eteh a hi rot-
to'khor a helinifaitehet, es agetek ide, meid
a ottardraa megberikem a gaudomomogomel,
men hik is it lenth toadkora is mallekora! "I'm
out, i'm toldkortaak o'me a toldkora! ...
Nos outta akas o' a fumbel delgorat, mink
meg crad akas meg udvori unuhotek otunk!
Dobdu kero'to beher' tunk un'ch is a ... jakor,
akel o' delgorat, ...

EA: Anu kero'tok a mallekt is akorta ...

TA: Igen, igen, igen, igen! Ugyom anan, na khat ...
khat ...

EA: Meddelig v'ch it, Adam boltydu, eren a fote -
leper, ven papir ... gyd'ba ...

TA: K'roig.

EA: Azta it is unarantak vegly ...

TA: It un'ch ...

EA: Honyt' meddelig? Tutit meddelig? ... f'ontson?

TA: 26 ... 26 ...

EA: ... nept enton, abtib er'ki ...

TA: Vata her' tal, ... 30 ... 30 ... un' ...

EA: ... tavonig? ...

TA: Tawandi's! Udy'uri's, d'p'ri ki'is...

EA: Igen...

TA: Igen...

EA: Adol, itt d'gortak együt a d'rd'rol...

TA: ... ande'is itt d'... igen együt d'gortak...

EA: No, ei orha ott is laktak a d'rd'rol együt?

TA: Ott is laktak a d'rd'rol együt.

EA: Na, ei h'nte t'nt'nt a d'rd'rol h'ld'la, nyge?

EA: Igen, mes ott volt, e'j'ci un'hanak es meg'p'li un'hanak is...

EA: Myen volt'nt un'hanak...

TA: Volt'nt un'hanak, igen! O' a Battyda g'ld'rol d'gort'nt egy un'hanak. J'm'ed'el es Battyda...

EA: Hoz'ge, igen!

TA: Na, av'rol d'go...

EA: Am'ek a r'nt'ronak a f'a!

TA: Igen, igen! A'was d'gortak egy un'hanak! M'ib' meg h'ronom m'nt' egy un'hanak! E'j, meg es B'ld'nt r'g'ek, meg es d'rd'ronak es r'g'ek'j'a, H'lan- q'zel B'a... nyge ett laktak v'ld'ek r'zumb'e! Az ap'j'd'ek, o' is or'ara ment ki' u'ci! Az o... un'ak h'ronom v'ld'ek, egy un'hanak. Holt v'ld'ek, ... mes este o' ny'oc d'rd'ak ment un'hanak, m'nt' este 5-b'or v'ld'ek'nt, o' ment ny'oc'at ment un'hanak! Teh'olt or' alatt a h'v'is id'o' alatt együt v'ld'ek este 5-8-ig h'os'ub'nt. Meg'v'or- co'v'nt'nt együt, un' den. A'rd'ak or'ha... meg- v'ac'v'nt'nt, o'k e' m'nt'ek un'hanak, un'ak

aosta etton kertydygostuuk, le vottuuk vetko²-
 le^{ma}, kertydygostuuk, kertydyntuuk, egyptes ma-
 lool e gaba karr, leen joi, joi, gertek ka-
 mar... kounes kounes, ... kounes gertek - anan-
 oya - ues a loraorra rdnoboueti a ja! Ildit
 mi tualtaly^{kon} uenngi ja, ... Roba kouloungi,
 miha megi ndul, miid a lora a, kertynt,
 olya uoy rdnobouet ... ja ... kouloungi ...
 mes a telua a ja - ^{oien} vironen omne ltu, omne
 ltu irve, omefoyett tere! te upponim' nru
 ki, miit ahem, miid a malma koval miha
 joluk mey von foyra, ~~van~~ votta dt, von orra
 at ki veki, vottuuk aktuuk olya konna
 evokjdiuk, annivel ndagottuk orri le, rdn-
 gattuk, de miha ma ... nem etuk el, akas
 ma nem rdnobouet vlt est erindung, hem jienent
 kut ember, egypte ddnobouet is em ember, miha
 ddnobouet is, es orra ddnobouet upze an orra.
 ... jahaat, leen megi ndiijen, tualoel...

FA: ... megi ndiijen a telye ...

TA: Valt outa evok is mi ki merke a ddnung,
 pediz on tultuuk vlt, nera nem rdnobouet p o is
 jienent an egypte ddnobouet, miha - pediz em
 orra uent ju. Es vlt ddnobouet odov an orra
 veki joi p fere, hem nem indut mey, lora em
 lruut joi etv uent, meynem a ... orra joi ...

FA: ... le is rdnobouet nll...

TA: Ahem, väheheit ei ma, vaitaja jät a rõk...? omi-
ra, ~~ei~~ ar meginidit, õht is vüte moipidval! Mago
alõ seutle. Ehes arda halad a jätar ar, eser
tek kumar - aronja - ues a ladsorra trisarabest
a jar! Jät ma' ahes sueltuk, annak uerji nege!
Tueltuk, hem uerji jar, roka' livalanarji olijar
kos!

EA: ... on tõtt mõnne!

TA: Ajaj, j'aj! ...

EA: Ei võigul kibotottak a l'ardut?

TA: Tõs mihas miink is odokumentu k, ma' ahes sob
euler õtt v'ot, ma' ahes kottõttõk met, uerjõttõk k'i,
miink ar v'it, budod? Egruõõrnak adogattõk k'i
a j'akõit! Hõrnõõrnak adogattõk k'i! Tõs miink is
hõrnõõrnak egr hõrnõõrnak õidig, me' miink is õtt
delgortuk uel. Egrõõrnak uerji uerji ar ar orõõrnak
ta me'g, arõõrnak j'õtt v'it, budod, ar tõõõrnak me'g!
Nõõrnak, arõõrnak it van ma, umõõrnak... (stõr)... kibõõrnak
õttõ, kibõõrnak, hevõõrnak ar orõõrnak, hem ka van
me'g beõõrnak õttõ, hem õõõrnak hõõrnak, orõõrnak valõõrnak, de
hõõrnak hem v'õtt kane ma, hem v'õtt beõõrnak õttõ....

EA: ... arõõrnak uerji me'gõõrnak...

TA: ... ei osak erõõrnak... ar orõõrnak j'õttõ, me'gõõrnak piõõrnak
he v'õtt erõõrnak hevõõrnak...

EA: ... ar uerji uerji me'gõõrnak...

TA: Igen, beõõrnak uerji me'gõõrnak... beõõrnak me'gõõrnak
Hõõrnak orõõrnak, ahes parõõrnak õttõk a halõõrnak hõõrnak,
hõõrnak hõõrnak, - de õttõ ar v'õõrnak hõõrnak van du, - /

magy meg hullóhó's tót ettem - de aztán ma
eljött, akkor nem tudtuk semmit esirindung,
madsnap nem mentál munkába, ... elvittük a...
mái az új ruhákat nébi, jobbtörstetük, akkor ldt-
tük, miha's elvetkörtetük, ha'm magyom - me röt
aerre ar tette! ...

EA': ... tömre ar tette, igen ...

TA': It's, ... joy, joy ... aha'm ar for ruhogelt rá,
bndod ... kat ... igo tödelt ... ar ö holdla is ...

EA': En ar aha ... mi rai van felnyhiep ...

TA': Igen, igen amit unttottam is, igen, ar ar.

EA': E' akkor eltemetük? Kat magy mi'ha's, van mi'ha's
temetük el?

TA': Kat magy mi'ha's temetük el, aztán ...

EA': E' ki'ida's magy ha'mon, ide?

TA': Azt aha'mon ma'cloni, mi'ha's jobltörstetük
madsnap, aztán ...

— tege ar A oldalak ah —

— B oldal kezdőclik —

FA: Tehát akkor megérdemelné, tudjon en 28 novem-
berre történet, az éi meg is tudnátok talá kora,
hoogy meghalt a fejje... igen... és magunk ott ma-
~~kor~~ történetek foodlore is ebbe az győzebe?

TA: Többet maradtunk meg a győzebe, ezért hit
hit... megintam hirtelen is a... ma' az felsője-
nek, heny megvan, mint történet.

FA: Itt... itt mennyit keresetek magunk a hirteljeit?

TA: Hozom dölle, 20 centet megvan!

TA: ... megvan ...

TA: 40 centet volt érke, ~~de~~ nyócsma nem kora-
kötő... hódem dölle, hús ...

FA: ... igen, éi akkor ebből mennyit kellő ... meg
nyge kellő korbáron jirtu ...

TA: Igen kellő korbáron jirtu ...

FA: Hozom, vagy kékete jirtuak át?

TA: Hozom.

FA: Hozom?

TA: Hozom.

FA: Kumpi volt éi a halba?

TA: 25 dölle volt az kora, mállás, éi erre no-
köt is az gardarnem ... igen.

FA: Köszönetül talda, ezek merint olyan 100 dölleit
kerestek kora egy hónapba?

TA: Nem ha kerestek anyi ...

FA: Hát ... körel mávat ...

TA: Körel, körel mávat, de nem ...

EA: Elbət 25 vət a kabbe, a kəvət an oironyloy
menyibe kəvət repərtə?

TA: Hət avt o dellihtə elə nge a ...

EA: fən, o nage, a gəv dərmanıy ...

TA: İgen, igen, igen ...

EA: ... ahi ne kəhtək ...

~~TA: Otta bəh otta~~

- vəgəs kəllətrik -

TA: Otta vəh otta jə kəvəddə, vəh Amerikəyə,
nihe vələhəl kəbən vən! ^{H meş} ~~hət~~ otta tətə evelig
vən vət kəbən, nge, meyteltək a vələddək!

~~Hət~~ İy vətə an enberçü kə ləttək el! İgen.

Tıl vət təmələ a vələtə ...

EA: ... unubəne'ltitisey ...

TA: İgen, igen! İy vətə elitəttək bənün vət,
vətə erdu unubəne'ltitisey vən nge, vəjst
vən, vəh dər kəvət vəjstə ...

EA: 28-29-be?

TA: 30-kəv vət er!

EA: 30-kəv vət?

TA: Er və 30-kəv vət!

EA: İslomünig it vət!

TA: İslomünig. İgen, igen - İslomünig it vətə
etbe an gəvəvə, unubəne'ltitisey, vəjstə
vən vətə unubəne'ltitisey vən, erdu unubəne'ltitisey
vətə vətə vətə vətə, albə an vətə vətə vətə
vətə vətə ... vətə vətə vətə vətə ...

EA: Es adha da onnan albobes ut'ia korvoj'ot.

TA: Onnan korvoj'otem, igen.

EA: Korvoj'ot.

TA: Igen.

EA: Ot ma' nem kerese' ilgen j'oi? Nem nem...

TA: Nem, nem, perve, nem nem kerestek! Ot ma' nem finitok, csak ippe vanyit, nem mit or under megeljen... tanyo... tanyo do'u...

EA: Es adha ma' nem lat'or etelmit, nem...

TA: Nem, nem! Nem j'otem idha cu' ma'kepe' ka-ra adha se!

EA: Es migis mennyit rihem'it onnesponon' miher korvoj'ot?

TA: Hlat... upji korve megveth' or Tischmann'ot, megvete a fels'o'gen a j'odet.

EA: Hajd ese or Tischmann'or mig vinn'aleidvok! Igen... mer k'udong'et'et' vore magas korva egy kis pe'ot!

TA: Na' adha volt kor' letu' 200 doller'em, miher miha... megvete or fels'o'gen a j'odet. Az itthon volt, megvete a j'odet, de or Tischmann'ot ar'ada nem egyentek, hanem 60 nepes id'oszakon - kint...

EA: ... t'olenti...

TA: T'olenti, de d'el'ka!

EA: Pella'oz! ... tany' j'odet nek' it' or fels'o'ge or...

TA: 5 h'od...

EA: 5 h'edret! A Tischmann' kis ha' ker'it?

HA: Berndt!

EA: Vem er Fischmann Berndt? a ... Fischmann his-
ka haurah ar apja ot!

HA: Igen, igen, igen ...

EA: Mer er Fischmann hiska hauri nekem a hauri-
apdu! Alen igy uendjam ...

HA: (nemt) ... tudem, tudem ... he he, he ...

EA: Igen, mer apduank brandja ...

HA: Igen (nemt) igen, tudem!

EA: Na est mer meg odhaidom aei mit ...
a ... ar apja ot keldt er Berndt nye? ...

HA: Igen, ige ... Ber ... Fischmann Berndt ...

EA: Er er hauri ar ebeke ... mer uchi ot ... meny-
jodje tot? Az eleg jo ... uoch ot ...

HA: Az elvöltz 28-ban ar orkes jolajait, me ...
hidat, mindenfitt 28-ba!

EA: Elvöltz?

HA: Elvöltz, hdt! Hdt mer nagyapdu is veti tele ...

EA: ... tudem, ortydu is veti 10 van 12 hódort veti tele!

HA: ... hz hódort ... hdt ... (nemt) hdt!

EA: Na mer hdt, mer völtz o el, elment ortdu
innen?

HA: Nögrödelberelbe ... hdt veje uchi, ottan, ar od-
berelbe ar apodt, emyodt, haur, meny'ench, ad-
jah ...

EA: a Berndt haurt ...

HA: Bemolt haur, ... odjok itt el mindent, hi,